

**A MAGYARORSZÁGON ÉLŐ NEMZETISÉGEK JOGAINAK VÉDELME ÉLLÁTO
BIZTOSHELYETTES**

Ügyszám:
Előadó:

AJB-1/2020
dr. Kiss Balázs

**Szutor Lászlóné
elnök**

Szerb Országos Önkormányzat

Budapest
Falk Miksa u. 3.
1055

Szerb Országos Önkormányzat
2020.02.07-én
12-104/2020.
alkalmazás

Tisztelt Elnök Asszony!

Az elmúlt időszakban a Magyarországon élő nemzetiségi közösségek képviselőitől és tagjaitól szakmai megbeszélések és helyszíni látogatások alkalmával több jelzést kaptam a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) népszámlálási gyakorlatával, a népszámlálások során gyűjtött adatok feldolgozásával és a 2021. évi népszámlálás előkészítésével kapcsolatban. A hozzám érkező jelzések a 2021. évi népszámlálás anonimitására, az azzal összefüggésben felmerülő adatvédelmi kérdésekre, a népszámlálás nemzetiségi kötődést vizsgáló kérdéseinek meghatározására, a nemzetiségi anyanyelv adatfelvétel során történő használatának lehetőségére, valamint a nemzetiségi önkormányzatoknak a népszámlálás előkészítésében, végrehajtásában való részvételére hívták fel a figyelmemet.

Álláspontom és szakmai tapasztalataim szerint a népszámlálás adatai rendkívül fontosak a Magyarországon élő nemzetiségi közösségek számára. A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Njt.) a nyelvhasználati jogok és a nemzetiségi önkormányzati választások kiírásának jogát kötik a nemzetiségnek a legutolsó népszámlálás során regisztrált arányához, számához. Szakmai álláspontom szerint kiemelt jelentősége van annak, hogy a népszámlálás során a Magyarországon élő természetes személyekről felvett adatok valós, megbízható és minél árnyaltabb képet mutassanak a hazánkban élő tizenhárom nemzetiségi közösség komplex helyzetéről.

2019. december 20-án a KSH a 2021 május-júniusában végrehajtandó népszámlálás társadalmi és szakmai megalapozottságához szükséges egyeztető fórumon való részvételre kért fel. A 2020. január 13-án tartott szakmai egyeztetésen azt érzékelttem, hogy az általam korábban észlelt nehézségek megnyugtató rendezésére továbbra sem került sor. Megítélésem szerint – tekintettel a népszámlálási adatok nemzetiségi közösségek számára kiemelt jelentőségére is – szükségessé vált az országos nemzetiségi önkormányzatokkal közös szakmai álláspont kialakítása. Erről az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetségének 2020. január 23-án az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalában tartott kihelyezett közgyűlési ülésén részletesen is egyeztetünk a résztvevőkkel.

Az alapvető jogok biztosának 1/2012. (I. 2.) számú utasítása az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala Szervezeti és Működési Szabályzatáról 8. § (2) bekezdés a) pontja alapján az alapvető jogok biztosának helyetteseként fent megjelölt feladatok ellátása érdekében elvi állásfoglalást adhatok ki. Az állásfoglalás célja, hogy felhívja a jogalkotó és a nyilvánosság figyelmét a hazai nemzetiségi közösségek tagjai egyéni és kollektív jogainak megőrzésével kapcsolatos teendők fontosságára, a nemzetiségi alapjogok, illetve az egyenlő bánásmód elvének sérelmével fenyegető helyzetre és aggályos gyakorlatra, továbbá felmutasson olyan jó gyakorlatokat, amelyek a nemzetiségi jogok sikeres érvényesítését szolgálhatják.

A 2021. évi népszámlálás előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatban, tekintettel a hozzám érkező jelzésekre is, szükségessé vált elvi állásfoglalás kiadása.

R70 Irodaház, 1074 Bp., Rákóczi út. 70-72.; Levélcím: 1387 Bp., Pf. 40., Tel.: 1/475-7100; Fax: 1/269-1615;

E-mail: nemzetiseg.info@ajbh.hu; Webcím: www.ajbh.hu; www.nemzetisegijogok.hu;

Az AJBH-nak a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnál bejelentett adatkezelői nyilvántartási száma: 40689.

Az Ajbt. 41. § (5) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosa a kiadmányozási jogok a Szervezeti és Működési Szabályzatban a helyettesekre ruházhatja. Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2012. (I. 02.) számú utasítás 1. számú melléklet 29. § (4) bekezdésére hivatkozva fordulok Elnök Asszonyhoz és kérem közreműködését elvi állásfoglalásom kiadásához.

A népszámlálás előkészítését és végrehajtását érintő, általam észlelt főbb problémakörök a következők:

- A népszámlálás anonimitása:
  - a családi- és utónév, mint kötelezően felveendő adatkör kérdése;
  - a felvett adatkörök (családi- és utónév és nemzetiségi kötődésre vonatkozó adatok) összekapcsolhatóságának kérdése;
  - a népszámlálás adatvédelmi kérdései.
- A népszámlálás nemzetiségi kötődést vizsgáló kérdéseinek meghatározása, különös tekintettel a „családi vagy baráti körben használt nyelvre” vonatkozó adatok felmérésének szükségességére.
- Nemzetiségi anyanyelvhasználat a népszámlálás során:
  - a népszámlálási kérdőívek nemzetiségi nyelvű előállításának kérdései.
- A nemzetiségi önkormányzatok részvétele a népszámlálás előkészítésében, végrehajtásában:
  - a nemzetiségi közösséghez tartozók szervezett tájékoztatása a népszámlálásról és annak technikai megvalósításáról;
  - a népszámlálás adatfelvétele (nemzetiségi kötődésre való rákérdezés);
  - a számlálóbiztosok kiválasztásának módszere.

Elnök Asszony, illetve a Szerb Országos Önkormányzat közgyűlésének véleménye kiemelten fontos számomra, ezért szeretném megismerni a fentiekben felsorolt témakörökre vonatkozó tapasztalataikat, a kapcsolódó észrevételeiket, javaslataikat.

Kérem, szíveskedjen megosztani velem az Ön, illetve a közgyűlés tagjai által észlelt a KSH népszámlálási gyakorlatát érintő további problémákat is, illetve azokat az Önhöz vagy a közgyűlés más tagjához érkezett jelzéseket, panaszokat, amelyek a KSH nemzetiségi adatgyűjtést érintő tevékenységével vagy az általam is észlelt témakörökkel kapcsolatosak.

Az ügy kiemelt jelentőségére és sürgősségére tekintettel arra kérem, hogy válaszlevelét soron kívül, lehetőség szerint február közepéig küldje meg részemre.

Segítő együttműködését előre is köszönöm.

Budapest, 2020. február 4.

Üdvözlettel:

Szalayné Sándor Erzsébet Prof. Dr.
egyetemi tanár, ombudsmanhelyettes

